REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banî pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banî

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunî 12 cor., pe treî lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francî, pe șése lunî 20 fr., pe treî lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunî 10 cor., pe treî lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunî 12 cor., pe treî lunî 6 cor. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 63. Brașov, Miercurî 19 Martie (1 Aprilie). 1903.

Inițiativă bună.

(*a*) Orî-ce fel de asociație pentru promovarea binelui comun, este o adevĕrată binefacere în societatea omenéscă.

Asociațiile în secolul de curênd espirat au luat avînt puternic pe tóte terenele.

Cât póte mulțumi desvoltarea economică, literară, artistică, caritativă, sciințifică etc. activitățiî forțelor reunite în asociațiunî, numaî atuncî s'ar pute aprecia în deajuns, când s'ar studia tablourile comparative ale situațieî de dinainte și de după gruparea acelor forțe.

Două-treî decenii numĕrăm noî Românii de dincóce de Carpațî, de când s'a luat inițiativa pentru înființarea institutelor de credit și economii, și în acest scurt interval activitatea lor se resimte în mod puternic în viéța nóstră economică.

Pentru populația rurală de esemplu, care își are capitalul ascuns in productele pământuluî, în vite, póme, stupî etc., carî tóte își au sesonul lor când se pot vinde cu preț rentabil, — cine nu scie, că banul este un óspe, care îl onoréză cu visita sa numaî la anumite periódeʔ

Pentru învîrtirea economieî însĕ are nevoie de banî în tóte dilele, apoi maî are nevoie de banî pentru acoperirea cheltuielilor curente ale gospodărieî, a instruireî copiilor pe la școlî etc. Ce sĕ facă așa-dér omul ajuns la strîmtóre? Trebue sĕ apeleze la cel ce are banî și face comerciŭ cu eî. Eî bine, comerciul acesta il făceau până acuma cămătarii, carî esploatau pe cei ajunșî la strîmtóre în mod neomenesc.

Prin înființarea institutelor de credit, abusurile exploatatorilor s'au mai redus, ómenii carî au trebuință de banî se pot adresa cu tótă încrederea la institute, carî nu iau pentru banii împrumutațî, decât procentele legale.

Décă numaî acest avantagiu l'ar fi produs institutele nóstre de economii și deja ar fi vrednice de laudă. Însĕ pe lângă acesta mai putem semnala și altele, cum e d. e. contribuirea pentru scopurî de binefacere și culturale din venitul curat al institutelor, faptul că li-se asigură unuî numĕr însemnat de funcționarî esistență cinstită, pe când mai 'nainte trebuiau sĕ înmulțéscă numĕrul proletarilor intelectualî, orî sĕ emigreze peste Carpațî...

Dér ce e și mai important lucru, este că institutele fac așa dicênd școlă poporuluî nostru, deprindêndu-l cu ordinea și regula. Apoi cum o inițiativă aduce pe alta, décă în fruntea acestor institute se află ómenî cu mânî curate și însuflețițî de dragostea înaintăriî némului, — aceste institute pot deveni în stadiul ulterior al desvoltăriî lor pepiniere pentru o sumă de îmbunătățirî economice, cum sunt celea schițate în diarul nostru atât de sugestiv de autorisatul condeiu al unui specialist, în seria de articole întitulate „Probleme economice".

De astă dată relevăm cu bucurie inițiativa luată de înfloritorul institut „Silvania" din Șimleu, care — după cum se vede din corespondența ce o publicăm în acest numĕr— a distribuit anul acesta mai multe premii locuitorilor din comunele, în carî în intervalul de 15 anî de când esistă institutul, nu s'a protestat nicî o poliță.

Étă un esemplu vrednic de imitat, care face mare onóre conducĕtorilor acelui institut, animațî de îndrumarea poporului pe calea cea bună și nu esclusiv de speranța profitului mare.

Esemplul acesta este o verigă, care se légă cu demnitate de cealaltă inițiată tot în comit. Sĕlagiŭ, de a distribui cu ocasiunea adunării despĕrțĕmântului Asociațiunei între învĕțătorii, carî s'au distins premii potrivite pentru trebuințele ce le au învĕțătorii noștri, ca conducĕtorî ai unui popor agricol.

Nouă îndemnitate budgetară. Ministrul de finanțe *Lukacs* a presentat în ședința de erî a camerei ungare un proiect relativ la o nouă îndemnitate budgetară pe timp de 4 lunî.

Corpurile legiuitóre române. Sâmbătă s'a cetit în parlament decretul regal prin care sesiunea Corpurilor Legiuitóre se prelungesce până la 22 Martie st. v. inclusiv.

Confirmarea alegerei de episcop din Arad. Maj. Sa monarchul a confirmat, prin decisiunea de la 27 Martie st. n., alegerea archimandritului I. I. *Papp* de episcop al diecesei române gr. or. a Aradului.

„Atentat mișelesc." In ședința de Lunî, 30 Martie, a dietei s'a urmat desbaterea asupra proiectelor militare. Din partea koșuthiștilor a vorbit deputatul *Lengyel* Zoltan, acela care cu ocasia primirei delegațiunei tinerimei universitare de către Coloman Szell, disese că nu garantéză de revoluție. *Lengyel* a dis, că proiectele militare sunt *„un atentat mișelesc"*. Presidentul l'a chemat la ordine pe voinicosul koșuthist.

Lovitură de stat în Serbia. Regele Alesandru al Serbiei e în ajun de a face o nouă lovitură de stat. Constituția cea nouă acordată Serbiei abia de doi anî, i-se pare incomodă și învechită deja. Regele nu se împacă de loc cu radicalii, carî îi erau atât de urîțî rĕposatului ex-rege Milan. De aceea actualul rege nu se împacă nicî cu constituția făurită sub un regim radical. Generalul Zinzar *Marcovicĭ*, șeful actualului guvern, s'a săturat de hărțuelile cu partidul radical, vré sĕ modeleze constituția după concepțiunea sa milităréscă. Tótă autoritatea, întréga putere esecutivă vré s'o trécă în mânile Corónei, pregătind astfel lovitura de stat, împins și secondat de tînĕrul rege. Că isbuti-va, orî nu, e mare întrebare, deórece partidul radical se bucură în țéră de covîrșitóre popularitate.

Reforma electorală în România.

In dilele din urmă avù loc în camera română o discusiune importantă. S'a discutat proiectul de lege asupra procedurei electorale despre care scim că a fost primit.

In discuția generală cei mai mulțî dintre vorbitorî au accentuat necesitatea acestei reforme propuse de ministrul de interne V. Lascar, prin care se înlătură multe din relele procedurei electorale de până acum.

In discuția generală a vorbit mai întâiŭ deputatul B. *Epurescu* (liberal) pentru proiect; el se teme numai, că președinții birourilor electorale nu vor păstra imparțialitatea ce le-o atribue ministrul.

D-l C. *Mille* (socialist) găsesce acéstă reformă prea grăbită și dice că nu va garanta nicî ea secretul votului. Pledéză pentru lărgirea colegiilor electorale și pentru votul universal.

D-l *Stânculeanu* e pentru reforma procedurei electorale. Mille, dice oratorul, afirmă că corpul electoral este imoral. Acésta este rĕsplata pe care d-sa o dă alegĕtorilor sĕi. (Aplause). Când se va face o politică cinstită; când se vor lăsa de oparte coteriile și transacțiile rușinóse, contingentul electoral se va mări prin întrarea în luptă a multor ómenî, carî până acum stăteau la o parte, desgustațî de modul cum se făcea politica.

D-l *Take Ionescu* spune, că e peste putință sĕ fie cineva din cameră în contra acestui proiect de lege, căcî el rĕspunde unei marî necesitățî sociale. D-sa nu póte primi programul politic al d-lui Mille, căcî

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Mórte năprasnică.

(Fine).

Pe lângă satul nostru curge un rîu. Altă-dată i-am cântat cântece de laudă, fiind-că 'mî era drag. Acuma mî-e urît, fiind-că anul trecut a luat pânea din gura multor Românî.

La noi în sat toțî contimporanii mei, băiețî și fete, sciau înota, încă de pe când erau numai de dece anî. Spre rușinea mea o spun: numai eu făceam esceptie. Cu tóte acestea în vacanțele cele marî, tótă diua eram călare pe rîu. Ii brăzdam valurile de-a crucișul și de-a curmezișul cu luntrea. De pe la 12 anî o mânam singur. Décă însĕ m'ar fi smâncit cumva vîsla și m'ar fi dat de a berbeleacul în apă, de mult m'ar fi mâncat pescii. Cum sĕ ieșî din apă, décă nu scii înota?

Era prin postul Sfintei Mărie. Copiilor carî umblau la școlă în oras li-se stringea inima la gândul, că mâne poimâne trebue sĕ-șî ia adio de la fericirea vacanțelor, fericire, care cu nimic în lume nu se póte compara. Eu m'am „luntrișat" în diua acea multe ciasurî. Când sĕ mĕ întorc acasă séra, obosit de vîslat, un om de pe țĕrmul de dincolo îmî strigă: „Mĕi pruncule! Adă luntrea înapoi, sĕ trec și eu". Podarul nu era de față. Deșî îmî era ciudă, sĕ mor, că mî-a dis „Mĕ pruncule!" (Adecă n'a vĕdut el, că-s îmbrăcat în haine domnescî?), totușî am mânat luntrea înapoi. După om mai veniră doi flăcăi și trei femei. Omul era din Lozna și ducea de fune o vacă. Mergea cu ea la „mărturie" în Șomcuta. In luntre era loc pentru 8—10 ómenî. Dér vaca?

— Ce facî bade? Dór nu sui și vaca 'n luntre?

— Nu o suiŭ în luntre, dér o țin de fune și a înota ea pe lângă luntre.

Unul din flăcăi mâna luntrea și omul ținea de funia vacii. Când eram însĕ pe la mijlocul apei, curentul mână vaca sub luntre, căcî omul din nebăgare de sémă în loc sĕ o lase din jos de luntre, o ținea din sus. Vaca a început sĕ se svîrcoléscă, omul nu lăsa de funie, femeile sbierau, cât puteau, sĕ lase funia, luntrea se hobănea în apă, cât pe ce sĕ se rĕstórne. Mĕ uitam cu gróză că uneorî apa ajungea de un deget la marginea ei. Omul ținea morțiș de funie sĕ nu-șî scape vaca, cu tóte că trebuia sĕ scie, că décă nu lasă de funie i-se înécă și vaca, sĕ rĕstórnă și luntrea și ne înecăm și noi.

Astea se întêmplară în câteva clipite, până ce o femeie mai inimósă sărì la om și apucându-l de mână îi smânci funia, vaca eși de sub luntre pe din jos, ér noi scăparăm.

Când am ajuns acasă mămăliga galbĕnă ca aurul, scăldată în lapte dulce, aburia pe masă. N'am îndrăsnit însĕ sĕ mĕ așed la mămăligă, de frica sĕ nu-mî cetéscă mama din ochî primejdia morții năpraznice, în care fusesem adineaorî. Mî-am luat din „cealaltă casă" un „corn de prescură" și eșind afară l'am mâncat cu lăcomie. Apoi m'am culcat, pretextând, că mĕ dóre capul.

* * *

In sfêrșit ceea-ce n'am învĕțat ca copil și fără învĕțător, înotatul, a trebuit sĕ-l învĕț ca bărbat la școla de înotat. Aicî după ce am esercitat mișcările pe uscat, așa că le sciam bine, am întrat și în apă. Se înțelege, că întâiu numai în partea basenului reservat pentru copii și pentru cei nesciutorî de a înota. După esercițiu mai îndelungat, am eșit și în basenul cel mare, dér întâiŭ numai pe distanțe micî. Odată pierdêndu-mî echilibrul mișcărilor, m'am cufundat în apă. Nu sciu ce-am făcut, strigat'am? Dat-am din mânî? Căcî sub apă par-că îmî pierdusem conscienta. La școla de înotat era lume multă. De-odată simt că un braț viguros mĕ cuprinde și cât ai bate în palme am fost scos la lumină. Era brațul unui sublocotenent, la care cât voiu trăi mĕ voiŭ gândi cu recunoscință.

La primejdia acésta de mórte năpraznică prin care am trecut, mĕ gândesc adesea nu numai fiind-că am înghițit atuncî apă mai multă, decât se cuvenia, ci și pentru-că am tras o învĕțătură mare relativă la teorie și practică. Orî cât de bine ar sci cineva teoria, cum sciam și eu mișcările înotatului pe uscat, totuși când vine la aplicarea teoriei adesea se întêmplă sĕ se poticnéscă. Practica vieții te perfecționéză și te umilesce, — teoria singură te învață numai, și te face îngâmfat.

* * *

Inainte de asta cu vr'o opt anî s'a ținut un congres didactic în Brăila.

Congresele didactice în România pe acea vreme erau adunărî compuse din membrii corpului didactic din tóte gradele de învĕțămênt. Președinte era Gr. Stefa-

votul universal n'ar înlesni întru nimic controlul opiniei publice. Sporindu-se numĕrul alegĕtorilor, nu póte folosi de cât numai guvernelor. Décă oposiția ar fi în mod convenabil representată în parlament, nu s'ar deda la acțiunĭ violente în afară, pe care chiar ea le detestă. După d-sa reforma în discuție nu garantéză în deajuns secretul votului. Face apoi critica legei și spune, că ea are multe lipsurĭ, carĭ ar trebui complectate. Cu sistemul de buletine propus de comitetul de delegațĭ presidentul biuroului va fi în imposibilitate materială de a puté prididi. Poliția pe care o va face presidentul în localul și în jurul localului de votare va fi ilusorie, așa în cât starea procedurei electorale nu se va îmbunătĕți de loc.

Oratorul termină exprimând dorința, ca acéstă reformă sĕ aducă folóse reale în viéța electorală a țĕrii. Este de dorit sĕ nu mai vedem ca pănă acum unanimitățĭ în parlament, ci sĕ fie representată și oposiția în mod demn. Décă reforma acésta nu va fi de ajuns, sĕ recurgem și la alte mijlóce pentru a face sĕ fie representată minoritatea. Numai astfel vom eși din ficțiunea electorală în care ne aflăm de 40 de anĭ.

D-l St. *Ioan* ḑice, că acéstă reformă electorală este resultatul unor lungĭ studii și va contribui mult pentru progresul țĕrii.

Mai vorbesce d-l *Ciocăzan* pentru, și apoi ia cuvêntul.

D-l P. P. *Carp*. D-sa spune, că este în contra acestui proiect de lege, pentru că nu-șĭ dă séma de natura lui. Décă fiecare deputat este libera expresiune a alegĕtorilor, de ce se condamnă legea electorală sub care a fost ales. Nu cunosc nicĭ un guvern fie conservator, fie liberal care sĕ nu spue, că a făcut alegerile în cea mai mare libertate. Atuncĭ pentru ce atâta critică în contra legei electorale?

După mine, ḑice oratorul, alegĕtor român este o ființă puțin interesată. S'a dis că partidele au corupt pe alegĕtorĭ. Este inesact. Alegĕtorii au corupt partidele! E destul sĕ vedem ce se petrece orĭ de câte-orĭ este câte-o alegere. Fiecare vine cu o cerere pentru punerea în slujbă a vre-unei rude. De aceea eu nu cred în eficacitatea acestei reforme, căcĭ alegerĭ libere nu pot exista.

Eu nicĭ-odată nu am promis că voiŭ face alegerĭ libere. Tot ceea ce am putut face, au fost alegerĭ curate. Și acésta cred că se póte face. Crede că singurul mijloc pentru-ca alegĕtorii sĕ nu recurgă la favorurĭ, este inamovibilitatea funcționarilor. Atuncĭ vom lua din mâna lor mijlocul de corupțiune.

Un alt rĕu este că Românul se crede capabil de tóte. Trebue sĕ-l facem a înțelege, că nu e apt de cât pentru ceea ce a învĕțat.

D-l Em. *Porumbaru* e contra părerilor d-lui Carp. Când în tóte statele civilisate se face totul pentru realisarea unei asemenea reforme, România încă trebue sĕ îmbunătățéscă în mod simțitor moravurile politice. Este un mare și frumos ideal de a face sĕ se garanteze secretul votului, ca fie-care sĕ-șĭ esprime în mod liber voința. Incheie sperând, că acest proiect de lege va fi salutar țĕrii și va intruni consimțĕmêntul întregei camere.

D-l *Panu* găsesce, că actuala lege este menită a apĕra numai pe invaliḑii politicĭ. Legea nu va aduce nicĭ o schimbare în moravurile electorale, e decĭ inutilă schimbarea legei actuale.

D. B. *Missir*, raportorul legii, combate pe d-l Carp, care a acusat corpul electoral. Apĕră legea arătând, că prin ea se întroduc garanții seriróse pentru secretul votului.

Ministrul V. *Lascar* rĕspunde oratorilor, carĭ au combătut legea. Protestéză în contra cuvintelor spuse de d-l Carp, care a afirmat, că corpul electoral e imoral și corupt. Face un istoric al luptelor politice încă de pe timpul Căimăcămiei în Moldova séu de la Unire în Muntenia și arată, cum alegĕtorii au sciut sĕ resiste chiar presiunilor baionetelor.

Trecênd la economia legei procedurei electorale, oratorul arată folóscle ce vor decurge pentru curățirea moravurilor electorale din aplicarea acestei legĭ.

Insistă asupra faptului, că s'au verificat legile electorale pentru Corpurile Legiuitóre, consilii județene séu comunale.

Speră că pe viitor vor dispare acele obiceiurĭ barbare séu ridicole, carĭ domneau la alegerĭ.

E imposibil ca sĕ mai domnéscă starea de lucrurĭ de adĭ, cum ar vrea d-nii Carp séu Panu.

In ce privesce pe d-l Mille, d-sa a cerut sĕ lărgim corpul electoral, sĕ dăm votul universal, sĕ chemăm pe țĕranĭ la viéța politică. Dér nu aicĭ e leacul stărei rele în care sĕ mai găsesce țĕranul! Trebue sĕ-l ridicăm economicesce, sĕ-i dăm școlă. Biserică, justiție dréptă, administrație bună. Când viéța-lui se va îmbunătăți, îi vom puté da votul universal.

Oratorul sĕ arată însĕ partisan al principiului ca țĕranii sĕ fie representațĭ numai de țĕranĭ.

S'a mai ḑis, încheie oratorul, că nu e oportună acéstă reformă în momentul de față, voiŭ rĕspunde că e tot-déuna oportun sĕ-țĭ facĭ datoria!

Discuția generală sĕ închide.

Se pune la vot luarea în considerare a proiectului și se admite cu 77 bile albe contra 7 bile negre.

Demonstrația tinerimei.

Am arătat în numĕrul de erĭ, că tinerimea maghiară de la tóte școlele superióre din Ungaria va înscena mâne, Miercurĭ, o mare demonstrație contra proiectelor militare, presentând presidentului dietei o petiție.

La început contele Albert *Apponyi* s'a declarat gata a primi delegația de 50 a tineretului, fără a pune condițiunĭ. Sâmbătă însĕ Apponyi a învitat la sine pe deputatul Lengyel Zoltan și i-a declarat, că va primi delegația numai în casul, când tinerii manifestanțĭ nu se vor posta dinaintea edificiului parlamentului.

Condiția acésta i-a esasperat pe koșuthiști, dovadă cele ce le scrie „Egyetértés“ de la 29 Martie afirmând, că guvernul teroriséză acum și pe Apponyi.

In aceeașĭ ḑi Lengyel a comunicat tinerimei condiția pusă de contele Apponyi și, precum spune aceeașĭ fóie, tinerii au declarat, că *nu o primesc*. Ei nu renunță la planul de a merge dinaintea parlamentului și vor face tóte încercările, ca sĕ fie primițĭ de presidentul camerei.

Se prevede, că în cas când nu se va satisface dorinței tinerimei inspirate și conduse de kossuthiștĭ, are sĕ fie o mare turburare pe strade și se vor repeta scenele sângeróse din ḑilele trecute, când încăerările și ciocnirile între manifestanții gălăgioșĭ și polițiștĭ au fost unice în felul lor.

SCIRILE ḐILEI.

— 18 Martie v.

Aniversarea proclamării Regatului român. Vinerĭ 14 Martie, 101 tunurĭ, trase în revĕrsatul zorilor, au vestit capitalei aniversarea proclamărei Regatului. La órele 10 jum. diminéța, un Te-Deum s'a oficiat la Sf. Mitropolie de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, înconjurat de înaltul cler. La acest serviciu divin se aflau față toțĭ d-ñii miniștri; d-nii președinți ai Corpurilor legiuitóre; Casele civile și militare regale; d-nii președințĭ, procurorĭ generalĭ și procurorĭ ai înaltelor Curțĭ de casație și compturĭ și ai Curței de apel; d-nii generalĭ aflațĭ în garnisónă; d-l primar al capitalei cu consiliul comunal; d-l prefect al poliției, capitalei și al județului Ilfov; d-nii oficerĭ superiorĭ șefĭ de corpurĭ și servicii; d-nii secretarĭ generalĭ ai ministerelor; funcționarii superiorĭ ai diferitelor autoritățĭ, precum și mai multe alte persóne de distincțiune. O gardă de onóre cu drapel și musică, compusă dintr'o companie din regimentul 4 Ilfov Nr. 21. se afla în curtea Mitropoliei. M. S. Regele a primit, cu prilegiul acestei ḑile, numĕróse telegrame de felicitare din tóte unghiurile țĕrei. In Capitală, un mare numĕr de persóne s'au grăbit a esprima felicitările lor prin înscrierĭ la palat.

Procesul „Tribunei“. Erĭ s'a judecat în sesiune estra-ordinară la Clușiŭ procesul intentat „Tribunei“. Tribunalul era presidat de judele de curie și președinte al tribunalului br. *Szentkereszty*. Acusat era Gheorghe *Mohan*, culegător de litere și fost responsabil pentru redacția „Tribunei“. Articolul incriminat a fost publicat în Nr. de la 27 Noemvrie sub titlul *„Se întinde córda“*, în care se vorbesce despre asuprirea naționalităților de către Maghiarĭ. Representant al ministeriului public a fost substitutul Dr. *Jeney* Aladár. Apĕrătorul Dr. Cassiu Maniu neputêndu-se presenta din causă de bólă, președintele delégă pe advocatul Dr. Farkas *Tauber* ca apĕrător. După rechisitorul substitutului și pledoaria apĕrătorului, jurații dau verdict afirmativ, în urma căruia Mohan fŭ condamnat la *1 lună închisóre de stat* și *500 cor. amendă,* care, neputêndu-se încassa, se va scădé din cauțiunea *„Tribunei“*. Recurs nu s'a făcut, așa că sentința întră în vigóre. Substitutul după publicarea sentinței a făcut propunere pentru pedépsă cumulativă (Mohan mai e pedepsit cu 15 lunĭ închisóre de stat și 11.000 cor. amendă. Afară de aceste, Mohan mai are și astăḑĭ, Marțĭ, un proces).

Despărțĕmêntul Sibiiu al „Asociațiunii“ și-a ținut Dumineca, în localitățile casinei române din Sibiiu, adunarea generală, la care au participat *opt-spre-ḑece membri* (!) sibienĭ. Din raportul comitetului resultă, că în cursul anului espirat comitetul a ținut 5 ședințe și a arangiat o deplin succésă escursiune la Cristian (în 25 Maiŭ) unde, între altele au fost cetite două disertațiunĭ: „Despre beție“ de Dr. Miron Cristea și „Icóne din viéța poporului român“ de asesorul Nicolae Ivan. (Ambele au fost în urmă tipărite pe spesele Asociațiunii, formând broșura a IV-a din „Biblioteca poporală a Asociațiunii“) și au fost distribuite poporului peste 60 broșurĭ, lectură de folos pentru el. La sfêrșitul anului 1902 despărțĕmêntul avea 7 membri fundatorĭ, 18 pe viéță și 59 ordinarĭ. Venitele au fost 260 cor. 6 banĭ, (230 cor. taxe de la membri, 17 cor. 81 banĭ saldul, 8 cor. 25 banĭ interese și 4 cor. din vinderea câtor-va broșurĭ din colecțiunea de proverbe. Budgetul pe 1903 prelimineză 481 cor. la venite, din carĭ 30 coróne sunt destinate pentru procurarea de cărțĭ menite a fi distribuite poporului cu ocasiunea escursiunilor din anul acesta. Prima escursiune se va face încă în primăvară (cel mult până la sfêrșitul lunii Maiŭ) probabil la Slimnic, orĭ Tălmăcel. Din hotărîrile adunării amintim cea luată în urma propunerii făcute de Dr. G. Proca, secretariu consistorial, ca comitetul sĕ întocméscă o listă a tuturor inteligenților din Sibiiu carĭ nu sunt membri ai despărțĕmêntului, pe carĭ apoi — în mod potrivit — sĕ-i învite a-se face și ei membri ai despărțĕmêntului, și prin acésta ai „Asociațiunii“. („T. R.“)

Școle nouĕ de stat în comitatul Sibiiului. Fóia „Nagyszeben és Videke“ este informată, că pe teritoriul comitatului Sibiiu se vor înființa mai multe școle de stat, între carĭ și școle industriale, în

---

nescu, profesor de universitate, ér membrii erau profesorĭ și profesóre, institutorĭ și institutóre, învĕțătorĭ și învĕțătóre. Congresul din Brăila a fost onorat și de patru profesorĭ secundarĭ, de la trei gimnasii din Transilvania, carĭ veniseră la acel congres sĕ vadă, ce progres au făcut frații lor pe terenul instrucțiunei publice.

Desbaterile le am notate undeva, ér ce mi-a rĕmas în minte mai adênc întipărit sunt următórele: 1) o galăgie infernală de la ședința intimă, din care am rĕmas cu impresia, că unii membrii din comitet voiau sĕ arate, că sunt mai învĕțațĭ, decât ceilalțĭ.

2) Un fapt caracteristic în felul sĕu, când la banchetul dat la „Restaurantul frances“ al lui Caravelli și Bucur, un institutor, care ocupa loc cam pe la capĕtul mesei, a prins mâna chelnerului, ce trecea pe lângă dênsul, vrênd sĕ-l oprescă, ca sĕ scótă el primul din blid. Chelnerul se scusa, că trebue sĕ mérgă la președinte întâiŭ, aci va veni alt chelner. — „Ce președinte? Par' că eu nu plătesc 7 lei ca președintele?“ — Și fiind-că chelnerul s'a smâncit și a plecat cu blidul, tinĕrul institutor a aruncat un pahar după el. Noroc, că în sală fiind sute de persóne, incidentul a rĕmas localisat în colțul, unde se afla acel institutor și unde mĕ aflam și eu. (Cetitorii vor fi credênd póte, că acel institutor a fost nebun, orĭ beat. Nicĭ una, nicĭ alta. Era însĕ mai rĕu și decât una și decât alta. — Era social-democrat. Mai târḑiu a ajuns revisor școlar).

Și a 3-a. Mi-s'a tipărit în memorie escursiunea pe brațul Dunării până la Măcin. Câțĭ-va marĭ comercianțĭ de cereale puseră la disposiția congresului vapóre gratuite, ér administrația docurilor vr'o două remorchere. Eu ajunsesem pe un remorcher al docurilor, pe care se urcară mi-se pare mai multe persóne, decât putea sĕ pórte, căcĭ nu peste mult vĕdui, că la pupă începe sĕ între apă. Eu credeam, că așa e construcția remorcherului, ca sĕ fie puțină apă pe fund, când colo vĕd, că apa din ce în ce cresce! Ce sĕ fie asta, dór nu ne-om îneca? Conducĕtorul nu spunea nimic pasagerilor, de sigur, ca sĕ nu provóce panică, când am audit însĕ că dă ordin fochistului: „Forța cea mai mare posibilă“, am dedus, că e primejdie seriósă. Am sosit teferĭ la Măcin, dér din salutările autorităților, din cântările elevilor eșițĭ spre întimpinarea nóstră sub conducerea directorului Gh. Popp, un Transilvănean, n'am mai audit nimica. Imĭ întrase frica în óse. Abia mai târḑiu la un pahar de vin de Sarica, cu care nu se póte asemĕna orĭ-ce șampanie, ni-s'a mai desghețat inima. Când ne-am întors, nu m'am mai urcat în remorcher.

* * *

Cea mai seriósă primejdie de mórte m'a amenințat la 1894, a doua ḑi de Pascĭ, când cu ruperea podului de la debarcaderul vapórelor austriace din Brăila.

Pe ḑiua aceea profesorul Radu din Galațĭ, originar din împrejurimea Clușului, anunțase o conferență publică asupra cestiunei „fraților asuprițĭ din Transilvania“. Chestiunea acésta era atuncĭ în toiul ei. Mĕ înțelesesem din ajun cu L. Moldovanu sĕ mergem a doua ḑi la Galațĭ. Ședeam pe Bulevardul Cuza și eram vecinĭ. In ḑiua fixată la 8½ trec pe la el. Nu era încă sculat. Ba că vine, ba că nu vine, destul că mĕ ține încurcat aprópe un sfert de cias și în sfîrșit îmĭ spune, că nu vine. Mai aveam un sfert de cias până la plecarea vaporului. Debarcaderul cam departe. Décă găsesc o birjă e bine.

Când ies pe pórtă îmĭ vine în drum căpitanul C. Morțun, om vesel, vorbitor și cu inimă deschisă. Brațul stâng îl perduse la Plevna și pe biletele sale de visită scriea:

Căpitan C. Morțun,
retras din causa rănilor dobîndite în rĕsboiul pentru independență.

Stăteam orĭ când bucuros de vorbă cu căpitanul Morțun, care trăia din pensia sa și deschisese o librărie, dér acum nu mi a părut bine de loc, că mi-a eșit în cale. Décă era singur îi spuneam: „Nene Morțun, mĕ grăbesc, sĕ nu scap conferența lui Radu“. Dér era cu cocóna și fiică-sa. Mergeau la biserică. Și m'au ținut în loc vr'o 5—6 minute. Acuma alérgă băiete, sĕ găsescĭ birjă. In fine am dat de una la colțul strădii regale. „Mână repede sĕ nu scăpăm vaporul“. Când am sosit însĕ de vale, într'o birjă zăriĭ o femeie cu pĕrul ud și despletit, leșinată. O duceau în oraș. La debarcader vaiete și țipete. Câteva cadavre erau scóse la mal, alții eșiau atuncĭ, orĭ îi scoteau din apă, érășĭ alții se luptau cu valurile și cu mórtea. Peste 100 de persóne căḑură în apă odată cu podul prăbușit. Patru-spre-ḑece s'au înecat.

Intre cadavrele de pe mal par' că vĕd și acuma o domnișóră tinĕră îmbrăcată de serbătóre, cu ghete fine de chevreau

comunele române mai mari. Acelaşi ḍiar laudă zelul ce-l desvóltă comitele Gustav Thalmann pentru progresul învĕţămêntului maghiar(!)

Ortografia şi „Academia Română“. „Epoca“ din Bucuresci scrie, că secţia literară a „Academiei Române“, în şedinţa sa de Luni, la propunerea d-lui T. *Maiorescu* şi conform unei decisiuni de acum doi ani luată de întréga Academie, a hotărît sĕ se ocupe cu desbaterea modificărilor de întrodus în ortografia ei de până acum, pentru a o pune în mai bun acord cu cerinţele şcólelor şi cu usul general. Ortografia academică de astăḍi datéză de la 1880 şi a fost hotărîtă pe temeiul raportului d-lui Maiorescu, în numele unei comisiuni compusă, afară de d-sa, de d-nii Vasile Alexandri, Bariţiŭ, Haşdĕu şi Quintescu, carĭ s'au învoit la un fel de transacţie între fonetism temperat şi óre-carĭ exigenţe etimologice. Acéstă transacţie a avut folosul de a scăpa scrierea română de estremul etimologismului lui Cipariu şi de estremul fonetismului lui Pumnul, carĭ au şi dispărut, dând locul unei scrierĭ, décă nu uniforme, dér cel puţin mai homogene, precum s'a relevat în secţie de d-nii Bianu şi Negruzzi. Acum e vorba de întroducerea unei nouĕ modificărĭ cu tendenţa unei mai marĭ apropierĭ de obiceiul celor mai mulţĭ scriitorĭ şi de înlesnirea şcolarilor. Secţia literară admiţênd o părere emisă de d-l Ollănescu (Ascanio) a reales în noua comisiune pe cei trei membri rĕmaşĭ în viéţă din comisia de la 1880 şi le-a adăogat acum pe d-nii Iacob Negruzzi şi Bianu. Faţă de numĕrósele controverse, carĭ sunt de împăcat, este probabil, că lucrarea comisiei, cu tótă activitatea ei, nu va fi terminată decât la viitórea sesiune generală a Academiei.

Intêlnire de domnitorĭ. Se depeşéză din Belgrad, că regele Alesandru al Serbiei, cu ocasia călĕtoriei sale în vara acésta la băile de la Franzesbad, va visita la Ischl pe Maj. Sa monarchul nostru.

Legea poliţiei administrative în România a fost promulgată şi pusă în aplicare la 15 Martie. Tot pe acéstă dată au fost făcute ultimele numirĭ în întréga poliţie din ţéră.

Spargere. In 28 Martie n. nisce rĕufăcĕtorĭ au întrat nóptea în biserica română gr. or. din Dêrste şi au furat lada de fier, ce era ţîntuită de padiment. Ei au dus lada în grădina de lângă biserică, unde s'a şi aflat a doua ḍi. De spart n'au putut'o sparge.

Nicolae Puican fost profesor la gimnasiu gr. or. din Braşov a murit în ḍiua de 27 Martie după lungĭ suferinţe în Sibiiu. Rĕmăşiţele pămêntescĭ au fost aşeḍate spre vecînică odihnă în cemeteriul din suburbiul inferior din Sibiiu. Repausatul era încă tînĕr, avênd d'abia etatea de 32 anĭ. Fie-i ţĕrîna uşóră.

Concesiunĭ de căi ferate. Se telegraféză din Constantinopole, că Austro-Ungaria a cerut Porţei concesiunea căei ferate Mitroviţa Novibazar sub garanţia chilometrică a Porţei. Rusia a cerut Porţei de asemenea o concesiune pentru o cale ferată în Armenia, de la Aleschgerth la fruntaria persană. Până acum Pórta stă la îndoélă.

Acţiunea bandelor bulgare. Bandele bulgare lucréză mereu. In apropiere de Salonic au tăiat sîrmele telegrafice pe o mare distanţă. Intre sîrme s'a găsit o scrisóre adresată Sultanului în care agitatorii macedonenĭ declară, că décă nu încetéză cu trimiterea de trupe în Macedonia şi nu aplică reformele aşa cum doresc Bulgarii, revoluţia va cuprinde tótă Macedonia. Aprópe de mănăstirea Bilo a fost o nouă ciocnire cu bandele bulgare.

Fie-care scie, că seminţele impregnate de napĭ ale lui *Mauthner* pentru nutreţ, dau cele mai bune róde, de asemenea ca seminţe pentru grădinĭ dau cele mai frumóse zarzavaturĭ şi din seminţele de florĭ ale lui Mauthner ies cele mai frumóse florĭ. Cu un cuvênt, seminţele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositele cele mai marĭ şi preţurile de tot eftine.

Adunarea generală a băncii „Silvania“

Sĕlagiŭ, Martie 1903.

Onorată Redacţiune! Viu cu plăcere a vĕ da un scurt raport despre adunarea generală a „Silvaniei“, ce s'a ţinut în 24 Martie n. c. în Şimleul Silvaniei, care de la înfiinţarea acelui valoros institut financiar a fost a XV-a. De faţă au fost vre-o 40 acţionarĭ cu 363 voturĭ representând 851 acţii. Progresul continuu şi frumos în tóte ramurile de operaţiunĭ, ce-l face din an în an acest institut de banĭ, ne dă dreptul a privi la el cu mândrie.

Adunarea a deschis'o la 10 óre d-l George *Pop de Băsescĭ,* preşedintele „Silvaniei“ printr'o vorbire potrivită, mulţumind acţionarilor de interesare. D-l Andrei *Cosma.* director esecutiv cetesce raportul anual al direcţiunii, în care îndată la început aduce la cunoscinţa acţionarilor, că Demetriu Suciu, unul dintre fundatorii „Silvaniei“ şi membru în comitetul de supraveghiare. la 20 Oct. 1902 jelit de toţi, s'a mutat la cele vecĭnice. Ne spune epoi bravul director, că deşi anul trecut nu a fost favorabil pentru economii noştri, carĭ dau contingentul clientelei institutului, desvoltarea institutului cu tote acestea a continuat în tóte ramurile de operaţiunĭ. Aşa *realităţile* institutului în anul 1902 au fost în preţ de peste 170,000 cor., *depunerile* 1,150.072.38 faţă de anul 1901 o crescere de peste 73000, s'au escomptat în decursul anului 1902 cambii în valóre de peste 6,000.000, cambii cu acoperire *hipotecară* au fost în valóre de 855.450. *Revirimentul total* a fost de peste 14 milióne, ér venitul curat a fost *56.390.32* mai mult decât în anul 1901 cu cor. 2.694.82 Acest venit s'a împĕrţit apoi ca dividende acţionarilor 9%, fondului de reservă, fondului de pensiune, fondului cultural peste 600 cor. et. etc., ér spre scopurĭ culturale umanitare şi de binefacere s'a dat suma da 1.280.26 cor.

De altmintrelea fiind *capitalul social* 300.000 cor., *fondul de reservă* 226.722.58 cor. şi cu fondul de pensiune, ne dau o avere de *555.667 cor. 53 banĭ.*

A urmat raportul comitetului de revisiune şi celelalte, apoi alegerea a 6 membri în direcţiune şi 6 în comitetul de revisiune, realegêndu-se în direcţiune părintele vicar Alimpiu Barboloviciŭ, părintele Vas. Pătcaş din Hotoan, d-l Aug. Marcuş cassierul „Silvaniei“, d-l Vasile Pop advocat în Şimleu şi d-l Mihai Bohăţĕl proprietar în Supurul-de-sus şi ca nou ales d-l G. Maior advocat şi proprietar în Pericei; ér în comitetul de supraveghiare sĕu revisiune s'au reales: canonicul Teod. Kövári din Oradea-mare, Florian Cocian advocat în Cehul Silvaniei şi părintele Aurel Orian din Cizer; ér în locurile vacante au fost aleşĭ: Teodor Pop protopop în Ortelec, Dr. Octavian Felecanu v.-notar comitatens în Zelau şi părintele Ant. Băliban preotul Băsĕscilor.

Urméză la ordinea ḍilei discusiunea despre înfiinţarea unei filiale a „Silvaniei“ la învitarea preoţimei şi inteligenţei române de peste Meseş în frunte cu M. O. D: Vas. Pap protopop în Sân-Georghiul de Meseş, care propunere însĕ de-o-camdată a rĕmas a-se desbate mai amĕnunţit într'o altă adunare generală estraordinară ce se va convoca anume spre acest scop; eventual décă mai în grabă nu se vor puté face pregătirile necesare până la adunarea generală ordinară a XVI-a, nefiind din 3000 acţii presentate de cât 851.

Decide apoi adunarea generală, la propunerea d-lui director esecutiv Andrei Cosma a se da un numĕrar de *premii clienţilor* din comune de acele, unde se află mai mulţĭ debitorĭ la „Silvania“ şi cu tóte aceste s'a achitat mai regulat datoria şi de la înfiinţarea „Silvaniei“ până aḍĭ nicĭ un cambiu nu s'a protestat. Premiile la propunerea d-lui director esecutiv Andrei Cosma se dau lui Ioan Pop al Nuţului din Căţĕlul-român, Găvrila Mergeş din Hidig, Ştefan Flore şi George Gaspar ambii din Pericei, fie-căruia câte *un plug nou bun,* ér mai multora se împărtăşesce 1 mm. de sĕmînţă de trifoiŭ, carĭ premii imediat după adunare se şi predau numiţilor în presenţa acţionarilor. Un ţĕran mulţămesce „domnilor noştri“. Mai amintesc aci, că „Silvania“ de la înfiinţarea ei spre scopurĭ culturale şi de binefacere, spre zidirĭ de bisericĭ şi şcóle, spre întregirea salarielor învĕţătorescĭ, stipendii şi ajutóre pentru studenţii sĕracĭ şi alte scopurĭ umanitare, a dat suma de 26.428 cor. 82 banĭ.

După acésta apoi închiḍênd M. O. D. G. Pop de Băsescĭ adunarea, venerabilul vicariu Barbolovicĭ în numele acţionarilor rostesce o avêntată mulţămită d-lor George Pop de Băsescĭ ca preşedinte, Andreiŭ Cosma ca director esecutiv, direcţiunei, comitetului de supraveghiere, precum şi tuturor funcţionarilor pentru înţelépta conducere, zelul şi munca neobosită întru dobêndirea unor resultate atât de frumóse.

Ne-am întrunit apoi cu toţii cei de faţă, acţionarĭ, inteligenţĭ şi ţĕranĭ, direcţiune, oficialĭ şi amicĭ ai causelor nóstre economice şi naţionale, în frunte cu bărbaţii noştri conducĕtorĭ: George Pop de Băsescĭ, directorul Andreiŭ Cosma, părintele vicar Alimpiu Barboloviciŭ etc. la un prânḍ comun la ospĕtariul, care e chiriaşul uneia dintre casele „Silvaniei“, ca după cele pertractate sĕ petrecem câteva minute de veselie împreună şi la masa albă, unde firesce nicĭ toastele n'au lipsit.

După ridicarea mesei a urmat, la 4 óre inaugurarea *„Casinei române“* din Şimleu. O veche dorinţă a inteligenţei române din Şimleu şi împrejurime s'a împlinit cu înfiinţarea acestei casine, fiind meritul principal al d-lui A. Cosma, al acestui bărbat în vecĭ neobosit întru sĕvêrşirea tuturor lucrurilor bune. Casina din Şimleu de altfel e prima casină română în Sĕlagiŭ.

Delacrasna.

Academia Română.

Sesiunea generală din anul 1903.

Raport asupra lucrărilor făcute în anul 1902—1903.

— Fine. —

4. La premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învĕţămêntului public de 1500 lei, care este de acordat celei mai bune cărţĭ didactice în limba română dintre cele tipărite de la 1 Noemvrie 1898 până la 31 Octomvre 1902 au întrat următórele opere:

Albani (Nicolau), Prăsirea pomilor Sibiiu 1900.

Alexandru (St. C.), I-ia carte a copiilor, sĕu Abcdarul ilustrat. Braşov 1902.

Boerescu (Maior N.), Harta Carpato-Balcanică, Roman 1899.

Buşilă (George I.), Curs de istoria-universală, p. I.—IV, Craiova 1901.

Cristodulo (Dr. Vasile S.) Curs elementar de medicină şi farmacie Bucurescĭ 1902.

Dragomirescu (Mihail) şi Gheorghe Adamescu, curs de limba română: Exerciţii de gramatică, Bucurescĭ 1900. Carte sistematică de cetire şi compunerĭ. — „Patria“, Bucurescĭ 1902. Lecţiunĭ de gramatică, Bucurescĭ 1900. Carte sistematică de cetire şi compunerĭ. — „Românismul“, Bucurescĭ 1902. Lecţiunĭ de sintaxă, Bucurescĭ 1902. Carte sistematică de cetire şi compunerĭ. — „Umanitatea“, Bucurescĭ 1902—1903. Literatură şi stil. Bucurescĭ, 1902—1903.

Filipescu (Nathalia), Istoria veche a popórelor orientale, a Grecilor şi a Romanilor, Bucurescĭ 1902. Istoria evului mediu şi modern, Bucurescĭ 1902.

Floru (Ion S.), Istoria popórelor vechĭ ed. V. Bucurescĭ 1902. Istoria evului mediu, ed. II. Bucurescĭ 1901. Istoria timpurilor nouĕ, Bucurescĭ 1901.

Găvănescu (I.), Istoria omenirii, I. evul antic, Bucurescĭ 1899.

Găvănescu (I.), Istoria omenirii II. Evul mediu şi evul modern, Bucurescĭ 1902.

Găvănescu (I.), Istoria omenirii III. Istoria modernă, Bucurescĭ 1901.

Gheorghiu (C. D), Jocul „Oina“, Pétra-Némţ f. a.

Hodoş (E.), Manual de limba română Elemente de istoria literaturii, ed. IV, Caransebeş 1902.

Ionescu (Bogdan G.), Tratat de algebră elementară, Bucurescĭ 1900.

Manicatide (Al.), Noul curs de Algebră Bucurescĭ 1902. (Presintat şi la premiul Năsturel-Herăscu.)

Moga (Vasilie S.), Alcătuirea unei gospodării rurale, Bucurescĭ 1902.

M.-Murgoci (Dr. G.), şi I. Popa-Burcă România şi ţĕrile locuite de Românĭ, Bucurescĭ 1902.

Rădulescu-Pogoneanu (I. A.), Gramatica istorică a limbii românescĭ Bucurescĭ 1902—1903.

Ştefănescu (Sabba). Zoologie şi Botanică pentru cl I. secundară, ed. IV. Bucurescĭ 1901. Zoologie şi Botanică pentru cl. II secundară, ed. II. Bucurescĭ 1901. Chimie şi Mineralogie pentru cl. III secundară, Bucurescĭ 1901. Chimie şi Mineralogie pentru cl. IV. secundară, Bucurescĭ 1902. Geologie pentru clasa IV secundară Bucurescĭ 1902.

5. La premiul Adamachi de 5000 lei ce este sĕ se decérnă celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următorului subiect: Alcoolismul în România s'au presintat patru manuscripte cu devisele: Plevna, Medic, Quos vult perdere Jupiter dementant prius şi Faust-Goethe.

6 La premiul Neuschotz de 2000 lei ce este a se da celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următorului subiect: Expunerea finanţelor statului român de la 1859 până la 1902, cu o întroducere asupra finanţelor Domniilor regulamentare, s'a presintat un singur manuscript cu devisa: Cuique suum.

7. La premiul statului Lazăr de 5000 lei, care este sĕ se decérnă celei mai bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următorului subiect: Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al compositiunii lor chimice, nu s'a presentat nicĭ o lucrare.

ULTIME SCIRI.

Belgrad, 31 Martie. Trupele turcescĭ operéză fără cruţare contra bandelor bulgare. Douĕ bande au fost distruse, ele au lăsat 45 morţĭ şi mulţĭ rănițĭ. Una din aceste bande era de ale lui Sarafoff. A fost un adevĕrat masacru.

Bitolia, 31 Martie. Aicĭ sosesc trupe numĕróse. Se pare că acum a început adevĕrata campanie seriósă a Turciei contra bandelor.

şi cu mănuşĭ, ér în deschiḍĕtura mănuşii biletul de vapor. Sĕrmana! Cât de tînĕră şi de ce mórte a murit în flórea vieţii!

Mi-a stat mintea în loc şi nu-mĭ puteam da sémă de ceea ce s'a petrecut. Simţiam însĕ cu gratitudine, că mâna provedinţei m'a ferit şi de astă-dată de mórtea năprasnică, trimiţêndu-mĭ în cale pe căpitanul Morţun, căruia acuma nu sciam cum sĕ-i mulţumesc, pentru-că m'a ţinut pe loc tocmai atâtea minute, câte ar fi fost de ajuns ca sĕ mĕ arunc în gura morţii.

Décă o fi mai trăind, sĕ trăiéscă până îşĭ va vedé realisat visul, care îl esprima prin cuvintele: „Braţul, care mi-a rĕmas, am sĕ-l jertfesc ca şi pe celălalt — pentru naţiune!“

Cei păgubiţĭ prin catastrofa de la Brăila au intentat proces societăţii austriace de navigaţiune, după ce însĕ procesul s'a trăgănat mai bine de un an, n'au căpĕtat nicĭ o despăgubire, pentru-că ei n'au putut plăti un advocat, care sĕ se fi putut mĕsura cu apĕrătorul societăţii austriace şi care era T. L. Maiorescu.

Dolaleteu.

POSTA REDACŢIUNEI.

Albac. „Apel'ul“ de care ne într-bați, nu s'a publicat în fóia nóstră, din causă că se vorbia în el despre lucrurĭ de carĭ cetitorii noştrii nu avean cunoscinţă.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţi de rugăciuni şi predici.

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ) + 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. *Dăianu.* Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul ostenelelor unor laborioşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvêntul „Salba ne reamintesce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul desfiinţat „S-ta Barbara“ din Viena, căreĭ societăţĭ îĭ mulţumim publicarea Fabiolei şi a unei părţĭ din catechismul cel mare a lui Deharbe. Traducĕtorii ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Preţul unuĭ esemplar legat elegant în pânză este 4 coróne (+ 30 b porto) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b. porto).

„***Cartea Dureriĭ***“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu,* editura luĭ Dr. E. *Dăianu.* Timişóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne (plus 10 banĭ porto).

„***Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon***“ traduse din originalul frances de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestituluĭ orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc resăritén,* şi fie care este pusă la acea Duminecă séu sĕrbătóre, cu a căreĭ evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8° cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Preţul 5 corone* (6 Leĭ 50) plus 30 banĭ porto.

Cuvêntărĭ bisericesci pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Scrierĭ istorice.

Memoriĭ din 1848—49 de *Vas. Moldovan,* fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile luĭ Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestuĭ op se va contribui la formarea unuĭ fond pentru Internatul preparandal din Blaşiŭ.

„***Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa***“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronuluĭ Urs, unul din aniĭ de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntuluĭ erouluĭ nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„***Pentru memoria luĭ Avram Iancu***“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentuluĭ Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 leĭ plus 5 banĭ porto.

„***Pintea Vitézul***“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

„***Românul în sat şi la óste***“. Acesta este titlul uneĭ nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul,* cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literatureĭ române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„***David Almăşianu***“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„***Ţĕranul român şi ungur din Ardeal***“, studiu psihologic poporal de *I. Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ din autorĭ renumiţĭ, prelucrate de *Titu Budu.* Tom. II preţ. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Martie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121.55
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.45
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	92.65
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	99.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	94.10
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	99.25
Impr. ung. cu premii	201.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	158.—
Renta de hârtie austr.	100.65
Renta de argint austr.	100.65
Renta de aur austr.	121.00
Rente austr. 4% de coróne . .	101.20
Losurĭ din 1860.	154.10
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	16.01
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	748.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	688.—
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane . . .	116.97½
London vista	239.80
Paris vista	95.37½
Note italiene	95.35

Cursul pieţei Braşov.

Din 28 Martie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.08
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30

Bursa de Bucuresci

din 24 Martie 1903

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	100.¼
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	99.
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	87.—
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	87 —
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	88.—
„ „ Impr de 45 m. 1891	4 „	„ „	87.¾
„ „ Im de 120 mil. 1894	4 „	„ „	87 ¾
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	87.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iul.	99.—
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	87.¾
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	88.—
„ „ „ Iaşĭ . .	5 „	„ „	81.¼
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2300
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v	227.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	91.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	390.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	390.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca na . a Rom.	5%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	6 „	Petersburg . .	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	5%
Casa de depunerĭ	5½	Belgia . . .	3—
Londra	3½	Elveţia . . .	3½
Viena.	3½		

Nr. 4135—1903.

Escrire de licitaţiune cu oferte.

Pentru trebuinţele uzinei de gaz, sunt de lipsă 4000 măjĭ metrice de var ars, care e a se furnisi car de car imediat după ardere, în timpul dela **1 Iulie până la 30 Iunie 1904**, după comanda administraţiei uzinei de gaz.

Pentru predarea acestei furnisirĭ la 5 Maiŭ 1903, 10 óre a. m. se va ţiné la oficiul economic orăşenesc licitaţie cu oferte în scris, până la acest termin se pot lua în vedere tot acolo condiţiunile mai de-aprópe de ofert şi de contract pe timpul órelor de oficiu, adeca dela 8—12 óre antemeridiane

Ofertele sigilate şi provĕdute cu timbru de 1 cor., conţinênd declaraţiunea, ca oferenţilor sunt esact cunoscute condiţiunile de ofert şi de contract, şi ca se supun acelora necondiţionat, precum şi preţul cerut, pentru var, pro majă metrică, însemnat cu cifre şi cu litere, au a se înainta de oferenţĭ la oficiul economic orăşenesc până la terminul sus indicat.

Mai departe ofertul e a se provedé cu un vadiu de 10% dela întréga suma cerută pentru 4000 măjĭ metrice, carele póte consta din banĭ gata, séu din depunerĭ la cassă de păstrare generală braşoveană, séu la Albina, la Banca Naţională societate pe acţiunĭ, séu din hârtii de valóre de stat, séu din obligaţiunĭ hipotecare de credit fonciar.

Brassó, 18 Martie 1903.

1—2.(913) *Magistratul orăşenesc.*